

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/6/2014
Identifikačné číslo spisu:	8013200566
Dátum vydania rozhodnutia:	20.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8013200566.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu A., nar. XX. R. XXXX, bytom Y., právne zastúpeného JUDr. Antonom Hajdukom, advokátom, so sídlom Štúrova č. 101, Vranov nad Topľou, proti žalovanému Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou so sídlom Želova č. 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej č. PV 301/00382/2012/R zo dňa 11. apríla 2013, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č.k. 1S/26/2013-49 zo dňa 29. októbra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1S/26/2013-49 zo dňa 29. októbra 2013, p o t v r d z u j e .

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu 164 € na náhradu trov odvolacieho konania do 10 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Konanie pred prvostupňovým súdom

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove podľa § 250j ods. 2 písm. c) a d) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal žalobcovi náhradu trov konania.

Podľa právneho názoru krajského súdu rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím a postupom v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že z výpisu z obchodného registra jednoznačne vyplýva, že žalobca má účasť na základnom imaní spoločnosti MTH REMONT, s.r.o., so sídlom vo Vranove nad Topľou. Zákon č. 580/2004 Z.z. zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o

poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom k 31. decembru 2011 v § 1 upravuje, že tento zákon ustanovuje zdravotné poistenie, právne vzťahy vznikajúce na základe zdravotného poistenia a prerozdeľovanie poistného na verejné zdravotné poistenie. Podľa ustanovenia § 10b ods. 1 písm. e) zákona, zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá podiel na zisku vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní, alebo členom štatutárneho a dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, aj keď sú zamestnancami tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, vyrovnať podiel, podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti alebo družstva a podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi okrem podielu na výsledku podnikania vyplácaného tichému spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti, podielu na zisku spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti a okrem podielu spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a vyrovnacieho podielu pri zániku účasti spoločníka vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo pri zániku účasti komplementára v komanditnej spoločnosti, podiel na zisku vyplatený obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva podľa osobitného predpisu (ďalej len "dividendy").

Zákon č. 580/2004 Z.z. v ustanovení § 36 ods. 12 upravuje, že povinnosť platiť poistné na verejné zdravotné poistenie sa vzťahuje na dividendy vyplácané zo zisku dosiahnutého v účtovnom období, ktoré sa začalo po účinnosti tohto zákona.

Podľa názoru súdu z citovaného ustanovenia je nesporné, že dividendy v sume 85 000 € boli síce vyplatené v roku 2011, avšak zo zisku dosiahnutého v účtovnom období roku 2002, teda nie v účtovnom období, ktoré sa začalo po účinnosti zákona č. 580/2004 Z.z., pretože tento nadobudol účinnosť dňom 1. januára 2005. Na právnom názore súdu, že dividendy, resp. podiel na zisku dosiahnutý v roku 2002 a vyplatený v roku 2011 nemôže byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie za rok 2011, nemení nič ani ustanovenie § 52 ods. 24 zákona č. 595/2003 Z.z., pretože podľa tohto ustanovenia ustanovenie § 3 ods. 2 písm. c) a § 12 ods. 7 písm. c), podľa ktorého uvedené plnenia nie sú zdaňované, sa použije na podiely na zisku vykázanom za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, na vyrovnacie podiely a na podiely na likvidačnom zostatku, na vyplatenie ktorých vznikol nárok po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

Prvostupňové správne rozhodnutie, teda platobný výmer, vykazuje aj formálne nedostatky, pretože v tabuľke ako rozpis dlžných súm poistného z ročného zúčtovania za rok 2011 je uvedený nedoplatok - 369,49 € a je zrejmé, že ide o preplatok, o zaplatenú sumu. Formálne chyby obsahuje aj výrok rozhodnutia žalovanej, pretože z tohto rozhodnutia vyplýva, že prvostupňové rozhodnutie bolo potvrdené podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku, pričom § 59 ods. 2 upravuje, že ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí. Výrok žalovanej je neúplný, pretože prvostupňové rozhodnutie bolo síce potvrdené, ale odvolanie zamietnuté nebolo.

Podľa § 250i ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Rozhodnutie žalovaného nezodpovedá ustanoveniu § 59 ods. 2 Správneho poriadku a podľa názoru súdu ide o takú vadu konania, ktorá má vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

II.

Odvolanie žalovaného a vyjadrenie žalobcu

Vo včas podanom odvolaní žalovaný navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť a žalobu zamietnuť, pretože sa nestotožňuje s názorom Krajského súdu v Prešove a trvá na svojom rozhodnutí č. PV 301/00382/2012/R zo dňa 11. apríla 2013 v spojení s platobným výmerom č. PV 301/00382/2012 zo dňa 29. novembra 2012, vydaného pobočkou žalovaného v Trenčíne. Má za to, že krajský súd nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia zákona č. 580/2004 Z. z., konkrétne § 10b (zároboková činnosť), ktorý je účinný od 1. januára 2011 zákonom č. 499/2010 Z. z. Uvedeným ustanovením zákonodarca určil odvodovú povinnosť zo zárobkovej činnosti platiteľov poisťného. V prípade vyplatených podielov na zisku (nárok na vyplatenie za obdobie pred 1. januárom 2004), predmetom ktorého je aj napadnuté rozhodnutie, sa posudzuje zároboková činnosť podľa § 10b ods.1 písm. d): „zároboková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmu z ostatných príjmov podľa osobitného predpisu (odkaz pod čiarok na § 8 zákona č. 595/2003 Z. z.).“ Keďže príjem žalobcu z podielu na zisku nie je príjmom podľa § 5 až § 7 zákona č. 595/2003 Z. z., ale príjmom podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z. z. (uvedenú skutočnosť žalobca nespochybnil), podlieha odvodovej povinnosti podľa § 13 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z. z.: „zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, poistenec podľa § 11 ods. 2 alebo poistenec štátu podľa § 11 ods. 7, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c) a d), má povinnosť platiť poisťné aj z týchto príjmov. Vymeriavací základ pre odvod poisťného z týchto príjmov je vo výške základu dane z príjmu fyzických osôb podľa osobitného predpisu dosiahnutý v rozhodujúcom období.“ Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že odvodovej povinnosti sa týka základ dane z príjmu fyzických osôb dosiahnutý v rozhodujúcom období, čo v tomto prípade predstavuje vyplatený podiel na zisku v roku 2011. Krajský súd žiadnym spôsobom nezdôvodnil (napr. na str. 10), prečo by podiel na zisku dosiahnutý v účtovnom období za rok 2002, ale vyplatený v roku 2011, nemal byť predmetom odvodovej povinnosti. Na druhej strane, žalovaný vo svojom rozhodnutí jasne a zrozumiteľne na str. 3/4 a 4/4 (poukaz na § 10b ods. 1 písm. d) zákona č. 580/2004 Z. z.) zdôvodnil povinnosť platiť poisťné z podielu na zisku vyplateného v roku 2011, aj keď dosiahnutého v účtovnom období za rok 2002. Žalovaný žiadnym spôsobom nespochybnil, že na vyplatenie podielu na zisku za rok 2002 vznikol nárok pred účinnosťou zákona č. 595/2003 Z. z., ale trvá na skutočnosti, že bol vyplatený až v roku 2011. Pokiaľ by podiel na zisku bol vyplatený napr. v roku 2010, nebol by predmetom dane z príjmu a ani odvodovej povinnosti. Zisťovanie dôvodov nevyplatenia podielu na zisku za rok 2002 je v tomto prípade irelevantné, keďže predmetom konania bolo skúmanie príjmu fyzickej osoby, a nie nakladanie so ziskom právnickej osoby. Žalovaný opakovane poukazuje aj na stanovisko Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky k predpisovaniu poisťného na verejné zdravotné poistenie z dividend, vyplácaných zo zisku za účtovné obdobie rok 2003 a skôr zo dňa 16. októbra 2012 pod sp. zn. Z49212-2012-OPMZ, ktoré tvorilo prílohu stanoviska žalovaného k žalobe a bolo podkladom pre rozhodovanie o odvolaní žalobcu proti platobnému výmeru č. PV 301/00382/2012 zo dňa 29. novembra 2012.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať žalobcovi náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby. Okrem iného uviedol, že žalovaný vo svojom odvolaní poukazuje aj na následky prípadného potvrdenia tohto rozhodnutia. Otázka zdaňovania podielov zo ziskov vykázaných za rok 2002 bola predmetom viacerých odborných článkov, na ktoré boli rôzne názory podľa toho, kto ich vykladal. Preto aj časť odvolania, ktorá sa zaoberá spoločenským dôsledkom rozhodnutia, nie je namieste. Iba ten subjekt, ktorý podal žalobu, sa môže domáhať svojich práv a preto nemá celoplošný zámer. Časť odvolania žalovaného priamo navádza súdy na rozhodnutie vo svoj prospech. V tomto smere považoval žalobca toto stanovisko za irelevantné a štát ani poisťovne nebudú musieť revidovať svoje závery, ak to nie je predmetom konkrétneho správneho konania.

Žalobca sa cíti rozhodnutím žalovanej ukrátený na svojich právach a nevidí dôvod, prečo by mal byť znevýhodnený vo vzťahu k osobám, ktoré si svoj zisk za rok 2002 vybrali skôr.

III.

Konanie pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky,
ako súdom odvolacím

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p.) a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu nemožno priznať úspech.

Podľa § 250ja ods. 2 O.s.p., odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že krajský súd verejne prerokoval vec a verejne vyhlásil rozhodnutie 29. októbra 2013. Odvolací súd nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariaďovať pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom.

Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 20. augusta 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov (ďalej iba „ZoDP“), ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2004, v znení účinnom k 31. decembru 2011, na daňové povinnosti za rok 2003 a predchádzajúce roky s výnimkou podľa odseku 14 a na zdanenie príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov zúčtovaných do 31. decembra 2003, podľa zákona č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov a vyplatených do 31. januára 2004 a na vykonanie ich ročného zúčtovania sa použije zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov. Na sankcie vyrubené od 1. januára 2004 sa použijú ustanovenia osobitného predpisu.

Podľa § 3 ods. 2 písm. c) ZoDP, predmetom dane nie je podiel na zisku (dividenda) vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní alebo členom štatutárneho a dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, aj keď sú zamestnancami tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, vyrovnačný podiel, podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti alebo družstva a podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi okrem podielu na výsledku podnikania vyplácaného spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a vyrovnacieho podielu pri zániku účasti spoločníka vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo pri zániku účasti komplementára v komanditnej spoločnosti; za obchodnú spoločnosť alebo družstvo sa považuje aj obdobná obchodná spoločnosť alebo družstvo so sídlom v zahraničí.

Podľa § 5 ods. 7 písm. i) citovaného zákona, okrem príjmov oslobodených od dane podľa § 9 sú od dane oslobodené aj príjmy poskytnuté ako podiel na zisku vyplatený obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva.

Podľa § 36 ods. 12 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z.z., ďalej iba ZoZP), povinnosť platiť poisťné na verejné zdravotné poistenie sa vzťahuje na dividendy vyplácané zo zisku dosiahnutého v účtovnom období, ktoré sa začalo po účinnosti tohto zákona.

Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 47 ods. 1 Správneho poriadku, rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Súd v správnom súdnictve preskúmava rozhodnutia a postupy orgánov verejnej správy predovšetkým v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe. Rozsahom tvrdení uvedených v žalobe je súd viazaný.

Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis žalovaného, najvyšší súd zistil, že žalobcovi bol v roku 2011 vyplatený podiel na zisku za rok 2002 v sume 85 000 €, ktorá suma bola prvostupňovým správnym orgánom zahrnutá do vymeriavacieho základu pre výpočet poistného na zdravotné poistenie za rok 2011. S týmto názorom sa stotožnil aj žalovaný.

Žalovaný mal jednoznačne preukázané, že v daňovom priznaní žalobcu za rok 2011 bol vykázaný ako príjem podiel na zisku dosiahnutý za účtovné obdobie roku 2002, a preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 12 ZoZP krajský súd rozhodol o zrušení napadnutého rozhodnutia. V odôvodnení svojho rozhodnutia presvedčivo odôvodnil, z akého dôvodu takýto príjem nepodlieha zdravotným odvodom v roku 2011. Nie je pravdivé tvrdenie žalovaného, že krajský súd „žiadnym spôsobom nezdôvodnil (napr. na str. 10), prečo by podiel na zisku dosiahnutý v účtovnom období za rok 2002, ale vyplatený v r. 2011 nemal byť predmetom odvodovej povinnosti.“

Navyše odvolací súd dopĺňa, že platba zdravotných odvodov za rok 2011 z podielu na zisku z roku 2002 len preto, že k ich vyplateniu došlo až v roku 2011, by bola zrejším porušením rovnosti účastníkov pred zákonom (čl. 12 ods. 1, veta prvá Ústavy Slovenskej republiky). V roku 2002, resp. v roku 2003 sa na zdanenie a zdravotné odvody vzťahoval zákon č. 366/1999 Z. z. o dani z príjmov a zákon č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní. Podľa posledne menovaného zákona, účinného do 31. decembra 2004, bol vymeriavacím základom na určenie poistného pre ostatných poistencov úhrn príjmov, ktorý podlieha dani z príjmov. Príjmom sa však rozumeli podľa vtedy platného zákona o dani z príjmov (zákon č. 286/1992 Zb.) a jeho § 3 ods. 1 písm. a) len príjmy zo závislej činnosti a funkčné požitky, nie však príjmy z kapitálového majetku. Odvodom na zdravotné poistenie teda v roku 2002 nepodliehali príjmy z kapitálového majetku.

Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu nebolo vydané v súlade so zákonom a preto jeho rozsudok ako vecne správny a dostatočne odôvodnený podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

IV.

Trovy konania

Odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v sume 164 €, ktorá pozostáva zo sumy 130,16 € za jeden úkon právnej

služby (vyjadrenie k odvolaniu) + 20 % DPH + 7,81 € režijný paušál. Priznanú náhradu je žalovaný povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.